

MLM 4 b klasės NAMŲ DARBAI Nr.11 2018m. gruodžio 1 d.

1. Gramatika. Moteriškos giminės daiktavardžių su galūne kas?–is ir ko?–ies (žuvis–žuvies) linksniavimas.

*Namuose nurašykite ant lapo 70 p. pratimo c sakinius. (Nekopijuokite).

Priminimas: ant namų darbų lapo užrašykite savo vardą, pavardę, pratimo numerį, puslapį.

2. Skaitymas. Pamokoje klausėmės pasakos „Eglė Žalčių karalienė“ ir atlikome užduotis.

*Namuose perskaitykite pasaką ir glaustai atpasakokite raštu ant lapo. (Neužmirškime užrašyti vardą, datą.)

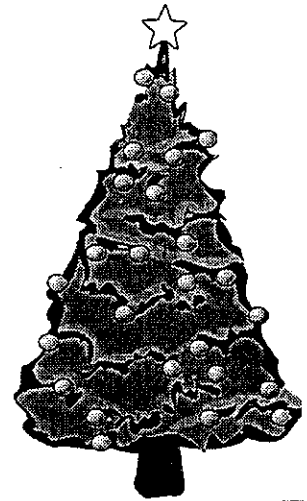
3. Mokėkite švenčių dainelės žodžius.

Kalėdų eglutės šventė vyks gruodžio 15 dieną, 12 val. Fondo salėje.

! Po šventės tėveliai pasiliekaite padėti tvarkyti salę.

Gruodžio 22d. pamokos vyks įprastu laiku.

Vitalija Valuckienė 630 650 2151, padėjėja Neringa

Kitą kartą senų senovėje buvo senelis ir senutė. Turėjo juodu dvylika sūnų ir tris dukteris. Jauniausioji buvo vardu Eglė. Viena vasaros vakarą visos trys seserys išėjo maudytis. Paspūškinusios ir išsiprausios išlipo ant kranto apsirėdyti. Jauniausioji tik žiūri — jos marškinių rankovėje žaltys įsirangęs. Ką gi daryti? Tuo vyriausioji pagriebė mieta ir buvo bešokanti jį varyti. Bet žaltys atsigrėžė į jauniausiąją ir prašneko žmogaus balsu:

— Duok,— sako,— Eglute, žodį, jog tekėsi už manęs, tai pats gražumu išlįsiu!

Apsiverkė Eglė: kaip ji galinti už žalčio tekėti! Paskui tarė rūščiai:— Atiduok marškinius ir keliauk sau sveikas, iš kur atvykęs!

O žaltys vis savo:— Duok — sako,— žodį, jei tekėsi už manęs, tai pats gražumu išlįsiu. Ką darys Eglė, ėmė ir prižadėjo tekėti už žalčio.

*

Po trijų dienų žiūri,— visas žalčių pulkas beatšliaužias į jų kiemą. Nusigando visi, o žalčiai knibždėdami tik karstosi, rangosi, vyniojasi. Piršliai tiesiog sugarmėjo į vidų pasitarti su seniais ir nuotaka. Iš pradžių tėvai purtėsi, nenorėjo tikėti, bet ką padarys su tokia žalčių knypava, noromis nenoromis turi atiduoti jauniausią ir gražiausią dukrelę. Bet vis geruoju nenusileidžia. Žalčiams liepia lukterėti, o patys eina pas seną kaimynę ir viską išpasakoja. Toji sako:

— Lengva prigauti žaltį: vietoj dukters duokite jam žąsį ir paleiskite pasiuntinius. Taip ir padarė. Išpuošė baltą žąsį, ir piršliai su ja iškeliavo. Netrukus išgirdo berže gegutę kukuojant:

Kukū kukū, kukū kukū,
Prigavo jus:

— Vietoj marčios davė jums baltą žąsį, kukū kukū!

Žalčiai grįžta, pikti išmeta žąsį ir reikalauja marčios. Tėvai, senosios kaimynės patarti, parėdo jiems baltą avį. Pakelėje gegutė vėl jiems kukuoja:

Kukū kukū, kukū kukū,
Prigavo jus:

— Vietoj marčios davė jums baltą avį, kukū kukū!

Grįžta žalčiai šnypsdami ir vėl reikalauja marčios. Dabar davė jiems baltą karvę. Bet, gegutės perspėti, vėl grįžta dar labiau įtūžę, gąsdindami sausmečiu, tvanu, badu už duotojo žodžio negerbimą. Namiškiai Eglę apverkė, apraudojo ir atidavė žalčiams. Vedasi žalčiai Eglę, o gegutė pakelėje kukuoja:

Važiukite, skubėkite,
Tai jūsų martelė!

*

Pagaliau Eglė su visais palydovais priėjo pajūrį. Ten ji sutiko gražų jaunikaitį jos belaukiantį. Šis pasisakė esąs tas pats žaltys, lindėjęs jos marškinių rankovėje. Tuoju persikėlė visi į netolimą salą, o iš ten nusileido į požemį, po jūra, kur buvo puikiai išpuošti žalčio rūmai. Čia jie iškėlė vestuves. Tris savaites gerė, šoko, užė.

Žalčio rūmuose buvo visa ko pilna, ir Eglė aprimo, palinksmėjo, pagaliau ir visai pamiršo savo tėviškę.

Praėjo devyneri metai. Eglė jau susilaukė trijų sūnų: Ažuolo, Uosio ir Beržo ir vienos dukrelės — Drebulės. Ji buvo jauniausia. Vieną kartą vyriausias sūnus, klausydamas Eglės dainuojant paklausė:

— Mamyte, kur gyvena tavo tėvai? Eime jų kada nors aplankyti.

Tada ji atsiminė savo tėvus, brolius, seseris ir visą giminę. Ir parūpo jai, kaip jiems tenai sekasi: ar besveiki, ar begyvi, ar seniai numirę. Ir taip jai norisi eiti ir pasižiūrėti savo tėviškės. Jau tiek metų nebuvo, nemačiusi savųjų, baisiai išsilgusi jų. Žaltys nenori nė klausyti.

*

— Gerai,— sako,— atlankyti leisiu, bet pirma suverpk šitą šilku kuodelį,— ir parodė jai ratelį.

Žaltienė [kibo į ratelį, verpė dieną naktį. Verpė verpė, bet šilku kuodelis mažyn nėjo. Mato, kad čia prigavimas: kuodelis, matyt, užkerėtas. Verpsi neverpsi,— vis tiek nesuverpsi. Eina Eglė pas vieną senę, kur netoli jų gyveno — pas žiniuonę burtininkę. Atėjusi dejuoja:

— Močiute širdele, pamokyk, kaip tą šilku kuodelį suverpti. Senoji išpasakojo, kaip ir ką reikia padaryti.

— Įmesk,— sako,— į ugnį, kada kūrensis, kitaip niekados nebaigsi verpti.

2.

Eglė parėjusi ir įmetė kuodelį į krosnį, pakūrusi duonai kepti. Šilkai tuoj nupurškė, ir Eglė pamatė pamatinę gyvatę besiraitant ant ugnies. Eglė ėmėsi verpti. Suverpusi, Eglė vėl prašo žaltį leisti nors kelioms dienoms pas tėvus pasiviešėti. Dabar vyras ištraukė iš pasuolės geležines kurpes ir sako:

— Kai jas suavėsi, tada galėsi keliauti.

Apsiavė ji tomis korpėmis, eina, mina, brūžina į plytas, į akmenis, kur tik pagriebusi, bet korpės storos, kietos, visiškai nedyla. Minsi neminsi,— jų visam amžiui užteks. Eina vėl pas senę patarimo prašyti. Senutė pamokė:

— Nunešk kurpes kalviui ir paprašyk, kad jis pakaitintų jas žarijose. Ji taip ir padarė. Korpės gerai padegė, ir Eglė per tris dienas jas nuplėšė. Nuplėšusi vėl prašo vyrą, kad leistų jai tėvus aplankyti.

— Gerai,— sako žaltys,— bet eidama turi pasikepti bent kiškio pyrago lauktuvėms, ką gi duosi brolių ir giminių vaikams? O pats liepė paslėpti visus indus, kad Eglė negalėtų išsikepti ragaišio. Eglė mąsto, galvoja, kaip čia atsinešti vandens be kibiro ir užmaišyti pyragą be indo. Ir vėl kiūtina pas senę. Senutė sako:

— Išteplok raugu rėtį, pasisemk tuo rėčiu vandens ir užmaišyk jame ragaišį.

Žaltienė taip ir padarė: užmaišė, iškepė ir turėjo jau ragaišį. Dabar ji atsiveikino su vyru ir išėjo, vaikais vedina, į tėviškę. Žilvinas palydėjo, perkėlė per marias ir įsakė, kad viešėtų tėviškėje ne daugiau kaip devynias dienas ir vėl grįžtų.

— Kai grįši,— sako,— taj eik viena su vaikais ir, atėjusi ant jūros kranto, taip šauk mane:

Žilvine, Žilvinėli, jei tu gyvas,— pieno puta,

Jei negyvas,— kraujo puta...

— Ir jeigu,— sako jis,— pamatysi mariose atplaukiant pieno putą, tai žinok, jog aš dar gyvas, jei kraujo putą,— aš galą gavęs. O jūs, vaikai, neprasitarkite, kaip mane šaukti reikia. Taip pasakęs, atsiveikino su visais ir palinkėjo paviešėjus laimingai sugrįžti atgal.

*

Tėviškėje, Eglei atėjus, buvo neapsakoma linksmybė: visa giminė ir kaimynai susirinko jos pažiūrėti. Vienas per kitą klausinėjo, kaip ji ten gyvenusi su žalčiais. Ji tik pasakojo ir pasakojo. Visi ją vaišino, meilės kalbas kalbėjo; ji ir nepasijuto, kaip devynios dienos prašoko.

Tuo tarpu jos broliai, seserys ir tėvai galvojo, kaip čia padarius, kad jai grįžti neberekėtų. Ir sutarė: reikią iškvosti iš vaikų, kaip jų motina, sugrįžusi prie marių, šauks savo vyrą, o paskui, nuėjus į pamarę, jį pašaukti ir užmušti.

Taip nutarę, pirmiausia išsivadino jie vyriausiąjį Eglės sūnų Ažuolą į girią. Apstojo jį ir kamantinėjo, bet šis apsimetė nieko nežinąs. Pliekė jį rykštėmis, ką bedarė, bet iškvosti negalėjo. Paleisdami prigrasino nieko nesakyti savo motinai. Antrą dieną išsivedė Uosį, paskui Beržą, bet ir iš tų nieko neišgavo.

Pagaliau išsiviliojo jauniausiąją Eglės dukterį Drebulę. Toji iš pradžių taip pat sakėsi nežinanti, bet, pamačiusi iš po skverno rykštes, tuoj viską išplepėjo. Tada visi dvylika brolių, paėmę dalgius, nutraukė į pajūrį. Atsistojo ant kranto ir šaukia:

Žilvine, Žilvinėli, Jei tu gyvas,— pieno puta,

Jei negyvas,— kraujo puta...

Kai tik tas atplaukė, tuoj visi vyrai supuolė ir užkapojo jį. Paskui, sugrįžę namo, nieko neprasitarė Eglei, ką padarė.

Praėjo ir devynios dienos. Eglė atsisveikino su visais, nuėjo į pajūrį ir šaukia Žilviną:

Žilvine, Žilvinėli,

Jei tu gyvas,— pieno puta,

Jei negyvas,— kraujo puta...

Suviksėjo, sujudo jūra iš pat dugno, ir Eglė pamatė atplaukiant, atliūliuojant su bangomis kraujo putą.

Ir išgirdo jį savo vyro balsą:

— Tavo dvylika brolių mane dalgiais užkapojo, mano šūkį jiems išdavė Drebulė, mūsų mylimiausioji dukrelė!

Susigraudino Eglė, apsiverkė ir, atsigrįžusi į vaikus, tarė: Drebulėi —

Kad tu pavirstum į drebulėlę,
Kad tu drebėtum dieną naktele,
Kad tau išpraustų lietus burnelę,
Kad iššukuotų vėjas galvelę!..

Sūnums —

Stokit, sūneliai, stipriais medeliais,—
Aš, jūs mamelė, liksiuos eglėlė.

Kaip ji ištarė, taip ir įvyko: ir dabar ažuolas, uosis ir beržas yra visų stipriausieji mūsų medžiai, o drebulė ir šiandien, mažiausio vėjelio pučiama, pradeda drebėti už tai, kad ji drebėjo prieš savo dėdes ir išdavė savo tikrą tėvą ir motiną.